

**Miljø- og
Ligestillingsministeriet**
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg

Den 3. oktober 2024
Sagsnummer: 2021-1298
MIM 105-24

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat vedrørende dagsordenspunkt rådsmøde (miljø) den 14. oktober 2024 - vedlægges Miljø- og Ligestillingsministeriets samlenotat vedrørende de punkter, der forventes optaget på dagsordenen.

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Henrik Hedeman Olsen

SAMLENOTAT
RÅDSMØDE (MILJØ) 14. oktober 2024

2. Rådskonklusioner med forhandlingslinjen i forbindelse med EU og medlemsstaternes deltagelse i FN's biodiversitetskonventions 16. partskonference (COP16), Cartagena-protokollens 11. partsmøde (COP-MOP11) og Nagoyaprotokollens 5. partsmøde (COP-MOP5)
Punktet sorterer under Ministeriet for Grøn Trepert. Grundet transitionsperiode indgår punktet i Miljø- og Ligestillingsministeriets notat
- Vedtagelse af rådskonklusioner
KOM-dokument foreligger ikke *side 3*

3. Forhandlinger om en ny juridisk bindende international aftale om plastik-forurening
- Udveksling af synspunkter
KOM-dokument foreligger ikke *side 9*

4. Implementering af EU's Kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje
- Udveksling af synspunkter
KOM-dokument foreligger ikke *side 18*

Rådskonklusioner med forhandlingslinjen i forbindelse med EU og medlemsstaternes deltagelse i FN's biodiversitetskonventions 16. partskonference (COP16), Cartagena-protokollens 11. partsmøde (COP-MOP11) og Nagoya-protokollens 5. partsmøde (COP-MOP5)

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt Notat

Punktet sorterer under Ministeriet for Grøn Trepert. Grundet transitionsperiode indgår punktet i Miljø- og Ligestillingsministeriets notat

Resumé

Det ungarske formandskab har fremlagt udkast til rådskonklusioner med den overordnede forhandlingslinje for EU og medlemsstaternes deltagelse i Biodiversitetskonventionens 16. partskonference (COP16), Cartagena-protokollens 11. partsmøde (COP-MOP11) og Nagoya-protokollens 5. partsmøde (COP-MOP5) i Cali, Colombia, 21. oktober – 1. november 2024. For så vidt angår COP16 er fokus på implementering af Kunming-Montreal-aftalen, udnyttelse af digitale sekvensinformationer om genetiske ressourcer (DSI), herunder en global fond, ressourcemobilisering, samt en række øvrige emner vedrørende biodiversitet, herunder bl.a. beskyttelse af havet, inddragelse af oprindelige folk, integration af biodiversitet i alle sektorer, biodiversitet og sundhed, biodiversitet og klimændringer, invasive arter og beskyttelse af plantearter. I rådskonklusionerne fremhæves det, at tabet af biodiversitet er en global og eksistentiel trussel mod menneskeheden, og der er pressende behov for implementering af Biodiversitetskonventionen og dens protokoller. I rådskonklusionerne fastlægges EU's og medlemsstaternes holdning til en række emner, der forventes behandlet under partskonferencen. Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Udformningen af en multilateral mekanisme for deling af udbyttet fra udnyttelse af digitale sekvensinformationer om genetiske ressourcer (DSI), herunder etablering af en global fond, kan have statsfinansielle og/eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Rådskonklusionerne har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 14. oktober 2024 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Baggrund

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner vedrørende FN's Biodiversitetskonventions 16. partskonference (COP16), Nagoya-protokollens 5. partsmøde (COP-MOP5) samt Cartagena-protokollens 11. partsmøde (COP-MOP11).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 14. oktober 2024 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner. Rådet træffer beslutning med enstemmighed.

Notatet sorterer under ministeriet for grøn trepart. Grundet transitionsperiode indgår notatet i miljøministeriets notat.

Formål og indhold

FN's konvention om den biologiske mangfoldighed (Biodiversitetskonventionen) udgør rammen om det globale biodiversitetssamarbejde, som blev vedtaget på FN's Verdenstopmøde om miljø og udvikling i 1992, sammen med FN's Klimakonvention og FN's Ørkenkonvention. Den er ratificeret af alle verdens lande med undtagelse af USA og Vatikanstaten. Konventionen har tre overordnede formål: 1) bevarelse af biodiversiteten, 2) bæredygtig udnyttelse af biodiversiteten og 3) fair udbyttedeling i forbindelse med udnyttelsen af biodiversiteten.

I 2022 vedtog parterne i Biodiversitetskonventionen Kunming-Montreal-aftalen, som har til formål at standse og vende tabet af biodiversitet. Aftalen indeholder en vision, en mission, fire overordnede mål for 2050 samt 23 konkrete handlingsorienterede målsætninger frem mod 2030. Målene frem mod 2030 skal stoppe det globale tab af biodiversitet, mens målene mod 2050 skal sikre global fremgang.

Cartagena-protokollen om biosikkerhed, blev vedtaget af Biodiversitetskonventionens parter i 2000 med det formål at sikre beskyttelse i forbindelse med grænseoverskridende overførsel, håndtering og anvendelse af levende genetisk modificerede organismer – først og fremmest eksport af genmodificerede afgrøder fra ét land til et andet.

Nagoya-protokollen, der blev vedtaget af konventionens parter i 2010, handler om at skabe sikkerhed for at der sker en udbyttedeling ved udnyttelsen af genetiske ressourcer, og traditionel viden knyttet hertil.

FN's biodiversitetskonventions 16. partskonference (COP16), Cartagena-protokollens 11. partsmøde (COP-MOP11) og Nagoya-protokollens 5. partsmøde (COP-MOP5)

Partskonferencen er den første efter vedtagelsen af Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework-aftalen i december 2022. På partskonferencen vil der særligt være fokus på at understøtte implementering af aftalen gennem den nye Global Biodiversity Framework Fund (GBFF) og herunder mekanismer for planlægning, monitorering, rapportering og opfølgning. Der skal bl.a. søges fastlagt processen for vurdering af fremskridt mod opnåelsen af aftalens mål. Heri indgår evaluering af de nationale biodiversitetsstrategier og handlingsplaner, som alle lande ifølge aftalen skal udarbejde inden COP16.

Et andet centralt emne forventes at være udformning af en multilateral mekanisme for deling af udbyttet fra udnyttelse af digitale sekvensinformationer (DSI) om genetiske ressourcer. Digital sekvensinformation er lagrede genetiske sekvenser, der kan udnyttes og forskes i digitalt med henblik på at udvikle produkter, som har kommerciel, samfundsmæssig og sundhedsmæssig værdi (ex. udvikling af vacciner, bevarelse af arter, udvikling af kosmetiske produkter, medicin, eller fødevarer m.v.). Etableringen af en multilateral mekanisme for deling af udbyttet af digital sekvensinformation blev besluttet på COP15. En sådan mekanisme kunne bidrage til ressourcemobilisering til den globale biodiversitetsfond (GBFF) under den globale miljøfacilitet (Global Environment Fund – GEF) og/eller en særskilt global fond.

I forhold til ressourcemobilisering blev der på COP15 vedtaget en kortsigtet ressourcemobiliseringsstrategi for 2023-2024, som skal revideres på COP16, hvorefter den fornyes til 2030.

Herudover skal der drøftes en række øvrige emner vedrørende biodiversitet, herunder bl.a. beskyttelse af havet, inddragelse af oprindelige folk, integration af biodiversitet i alle sektorer, biodiversitet og sundhed, biodiversitet og klimaændringer, invasive arter og beskyttelse af plantearter.

Endelig afholdes partskonferencer vedrørende implementering af Cartagena-protokollen og Nagoya-protokollen.

Rådskonklusioner for Biodiversitetskonventionens 16. partsmøde

Rådskonklusionerne har til formål at fastlægge den overordnede forhandlingslinje for EU og medlemsstaternes deltagelse i COP16, COP-MOP11 og COP-MOP5 i Cali, Colombia, oktober 2024.

I udkastet til rådskonklusionerne understreges det, at det fortsatte tab af biodiversitet er en global og eksistentiel trussel mod menneskeheden, og der er pressende behov for den fulde og effektive implementering af Biodiversitetskonventionen og dens protokoller. I rådskonklusionerne genbekræftes forpligtelserne under Kunming-Montreal-planen, og behovet for styrkede tiltag fra alle parter understreges.

I rådskonklusionerne opfordres der til tættere og styrket samarbejde mellem de tre Rio-konventioner, Biodiversitetskonventionen, Klimakonventionen og Ørkenkonventionen, idet der fremhæves vigtigheden af at håndtere biodiversitetstab, forringelse af økosystemer, vand og have, klimaændringer og forurening på en effektiv og integreret måde.

I rådskonklusionerne fremhæves det, at man vil efterstræbe, at der på COP16 vedtages:

- En effektiv og gennemsigtig proces for den globale gennemgang af kollektive fremskridt mod implementeringen af Kunming-Montreal-aftalen, såvel som opdateringer til rammen for overvågning af fremskridt mod aftalens mål.
- En aftale på COP16 om organiseringen af Biodiversitetskonventionens arbejde på integration af biodiversitet i alle sektorer frem til 2030.
- Udformningen af en multilateral mekanisme for deling af udbyttet fra udnyttelse af digitale sekvensinformationer om genetiske ressourcer (DSI), herunder den mulige etablering af en global fond. Det fremhæves, at en global fond for DSI primært skal bestå af direkte bidrag fra den private sektor fra alle lande, og at udbetalinger skal støtte beskyttelse og bæredygtig anvendelse af biodiversitet.
- En revideret strategi for ressourcemobilisering, idet man gentager opbakningen til at mobilisere ressourcer fra alle kilder og tilpasse relevante finansielle strømme til målene i Kunming-Montreal-aftalen.
- En beslutning, der bl.a. opfordrer til ratifikation af tillægsaftalen til FN's havretskonvention om beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af biodiversitet i områder uden for national jurisdiktion (BBNJ) samt en beslutning om tilgangen til at ændre beskrivelsen af økologisk og biologisk betydningsfulde marine områder.
- Et nyt arbejdsprogram og en ny institutionel ramme for emner, der vedrører oprindelige folk og lokalsamfund, og at en revision af terminologien vedrørende oprindelige folk og lokalsamfund igangsættes.
- En beslutning om hjemsted for en global koordinationsenhed for teknisk og videnskabeligt samarbejde, som kan understøtte implementeringen af Kunming-Montreal-aftalen.
- Øvrige meningsfulde COP16-resultater, herunder i forhold til emner som biodiversitet og sundhed, biodiversitet og klimaændringer, invasive arter og beskyttelse af plantearter.

Rådskonklusioner for Cartagena-protokollens 11. partsmøde

I rådskonklusionerne anerkendes Cartagena-protokollens betydning for at opnå målene i Kunming-Montreal-aftalen, og der understreges behovet for en fuld implementering af protokollen ved at styrke nationale rammer for biosikkerhed. Endvidere fremhæves det, at muligheden for at påvise og identificere levende modificerede organismer er et vigtigt element for implementering af protokollen. Derudover anerkendes de anbefalinger og bekymringer som er rejst af Compliance Komiteén under deres 18. og 19. møde, herunder bl.a. anbefalingen til parterne om at overveje de divergerende fortolkninger af begrebet "levende modificerede organismer" og de lovgivningsmæssige tiltag vedrørende nye udviklinger inden for bioteknologien, herunder geneditering.

Rådskonklusioner for Nagoya-protokollens 5. partsmøde

I rådskonklusionerne fremhæves betydningen af fuldt ud at implementere Nagoya-protokollen for at opnå målene i Kunming-Montreal-aftalen, herunder i at sikre at udbytte fra brug af genetiske ressourcer deles retfærdighed og ligeværdigt. Det fremhæves, at der er behov for at alle parter styrker adgangen til genetiske ressourcer. Det fremhæves, endvidere, at man støtter vedtagelsen af en handlingsplan for kapacitetsbygning og udvikling for Nagoya-protokollen.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om udkastet til rådskonklusioner.

Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

Gældende dansk ret

EU og alle dens 27 medlemsstater er parter i Biodiversitetskonventionen, der trådte i kraft den 29. december 1993. I Danmark blev konventionen ratificeret ved kgl. resolution af 21. december 1993.

Cartagena-protokollen er gennemført i EU ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1946/2003 af 15. juli 2003 om grænseoverskridende overførsler af genetisk modificerede organismer. I Danmark er der fastsat foranstaltninger i relation til forordningen i bekendtgørelse nr. 34 af 19. januar 2012 om grænseoverskridende overførsel af genetisk modificerede organismer (Cartagena-protokollen om biosikkerhed) og om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer.

Nagoya-protokollen er gennemført i EU ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 511/2014 af 16. april 2014 om de overholdelsesforanstaltninger fra Nagoyaprotokollen om adgang til genetiske ressourcer samt rimelig og retfærdig deling af de fordele, der opstår ved udnyttelsen af disse ressourcer. I Danmark trådte bekendtgørelse om ansvarlig myndighed for administration af lov om udbyttedeling ved anvendelse af genetiske ressourcer og straf for overtrædelse af EU-forordningen, i kraft den 15. juli 2017.

Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser. Rådskonklusionerne har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Rådskonklusionerne fastlægger EU's overordnede forhandlingslinje til bl.a. udnyttelse af digitale sekvensinformationer om genetiske ressourcer (DSI), herunder etableringen en global fond, ressourcemobilisering mv. Udformningen af en multilateral mekanisme for deling af udbyttet fra udnyttelse af digitale sekvensinformationer om genetiske ressourcer (DSI), herunder etablering af en global fond, forventes at have statsfinansielle og/eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Konsekvenserne afhænger af modaliteterne for bidrag til fonden.

Rådskonklusionerne påvirker ikke i sig selv beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud for møde i udvalget den 1. oktober 2024.

Verdensnaturfonden (WWF) henviste til samlenotatet, vedr. at der vedr. COP16 vil være fokus på at understøtte implementering af aftalen, herunder mekanismer for planlægning, monitorering, rapportering og opfølgning. Der henvises bl.a. til at processen for vurdering af fremskridt mod opnåelsen af aftalens mål skal søges fastlagt. Dette afspejler også WWF's forventninger til COP16, se vedhæftede forventningspapir, og vi velkommer derfor også at rådskonklusionerne fremhæver, som det første punkt, at man vil efterstræbe, at der på COP16 vedtages en effektiv og gennemsigtig proces for den globale gennemgang af kollektive fremskridt mod implementeringen af Kunming-Montreal-aftalen, såvel som opdateringer til rammen for overvågning af fremskridt mod aftalens mål. Som det også henvises til i notatet, er en evaluering af de nationale biodiversitetsstrategier og handlingsplaner, som skal udarbejdes inden COP16 her helt centralt. Det undrer derfor WWF, at der i rådskonklusionerne slet ikke henvises til de nationale biodiversitetsstrategier og handlingsplaner (NBSAPs), som Danmark og EU's andre medlemsstater er forpligtiget til at udarbejde som underskriver af den globale biodiversitetsaftale. WWF har udarbejdet en NBSAP Tracker der kortlægger landenes fremdrift og kvalitet af og her fremgår det at kun få lande er i mål. Derfor bør at sikre en prioritering af de nationale biodiversitetsstrategier og handlingsplaner bør være centralt for Danmark og EU at have fokus på i forhandlingerne ved COP16.

Danmarks naturfredningsforening (DN) finder spørgsmålet om naturskadelige subsidier vigtigt. Det er meget kortfattet, det der står i notatet. Subsidier driver priser op. Derfor er spørgsmålet, hvad EU og Danmark gør, og om biodiversitetskonventionen tager afgørende beslutninger på dette område.

Dansk industri (DI) er interesserede i fordelingsmekanismen. Man ønsker ikke, at fordelingsmekanismen påvirker negativt på research. DI ønsker legal certainty, så landene ikke påtager sig nye og uklare forpligtelser.

International Work Group for Indigenous Affairs (IWGIA) henviser til samlenotatets afsnit: ”Endvidere støtter regeringen at øge anvendelsen og implementeringen af naturbaserede løsninger, blandt andet at understøtte beskyttelse, genopretning og bæredygtig brug af biodiversitet som også kan bidrage til at imødegå andre globale udfordringer for bæredygtig udvikling, herunder ikke mindst tilpasning til og modvirkning af klimaændringer”. Her ser IWGIA det vigtigt at fremhæve følgende:

- Til trods for at UNEA Resolution 5/5 vedtager den første multilaterale definition af naturbaserede løsninger, har det ikke været muligt at vedtage kriterier, standarder og guidelines mellem medlemsstaterne, hvilket reflekterer de store uenigheder, der er på området. Dette var også afspejlet til forhandlingerne under COP15, hvor naturbaserede løsninger blev introduceret for første gang sidestillet med den veletablerede Ecosystem Approach.
- I praksis ses det, at der sker overtrædelser af oprindelige folks rettigheder under dække af naturbaserede løsninger og, at der ikke er nok sikkerhedsforanstaltninger i stand til at sikre, at overtrædelser af oprindelige folks rettigheder ikke sker i denne form for tiltag.
- Derfor understreger IWGIA vigtigheden i at sikre at oprindelige folks rettigheder ikke krænkes i tiltag, der skal adressere både biodiversitet og klimaforandringer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der blandt medlemsstaterne er bred opbakning til rådskonklusionerne.

Regeringens generelle holdning

Danmarks generelle holdning er koordineret med Grønland og Færøerne idet Danmark repræsenterer hele Kongeriget i forbindelse med de globale biodiversitetsforhandlinger.

Regeringen finder, at der er behov for akut global handling for at stoppe tilbagegangen i biodiversiteten, såvel til lands som til havs og regeringen anerkender behovet for at adressere årsagerne til tilbagegangen for natur og biodiversitet.

Regeringen støtter, at EU udviser globalt lederskab under COP16 i Cali i oktober 2024 for at fremme en effektiv implementering af Kunming-Montreal-aftalens nye globale naturmål. Regeringen finder det vigtigt, at EU leder igennem det gode eksempel i forhold til at håndtere den globale biodiversitetskrise.

Regeringen støtter op om implementeringen af Kunming-Montreal-aftalen, herunder de nye globale naturmål, som er både ambitiøse og handlingsorienterede. Regeringen støtter målsætningen i aftalen om, at 30 pct. af planetens land og hav skal beskyttes for at løfte naturen og biodiversiteten globalt.

I forhold til en beslutning om modeller for betaling for anvendelse af digital sekvensinformation og deling heraf, støtter regeringen modeller, der mest effektivt sikrer at fordele står i rimeligt forhold til omkostningerne med systemet – dvs. både ift. sektorer og ift. led i værdikæden. Regeringen vil arbejde for, at der alene træffes en procesbeslutning indtil yderligere analyser og viden er tilvejebragt – især om fordele og omkostninger ved forskellige modeller. Regeringen kan acceptere, at der vedtages en beslutning på COP16, der indeholder modeller for betaling for brugen af digital sekvensinformation, hvor det er den private sektor, der pri-

mært betaler. Regeringens accept heraf er dog betinget af, at videreudviklingen i modaliteterne efter en beslutning på COP16 fortsat baseres på de vedtagne kriterier fra COP15, særligt at en model skal være omkostningseffektiv. De genererede midler skal i størst muligt omfang målrettes naturbeskyttelse og biodiversitet.

Regeringen støtter op om en mere effektiv anvendelse af eksisterende ressourcer, og støtter op om, at der skal mobiliseres nye og additionelle ressourcer fra alle kilder, herunder fra den offentlige sektor, private sektor, internationalt, og nationalt, for at implementere den nye globale ramme for biodiversitet i overensstemmelse med ambitionsniveauet. Regeringen støtter op om, at den globale miljøfacilitet er den primære finansielle mekanisme for Biodiversitetskonventionen. Regeringen arbejder for, at budgettet for Biodiversitetskonventionen fastlægges på et restriktivt, men konstruktivt grundlag.

Endvidere støtter regeringen at øge anvendelsen og implementeringen af naturbaserede løsninger, blandt andet at understøtte beskyttelse, genopretning og bæredygtig brug af biodiversitet som også kan bidrage til at imødegå andre globale udfordringer for bæredygtig udvikling, herunder ikke mindst tilpasning til og modvirkning af klimaændringer.

Regeringen støtter at styrke integrationen af biodiversitet i alle sektorer og at styrke arbejdet med at fjerne subsidier, der er skadelige for biodiversitet. Regeringen støtter, at FN's Verdensmål, FN's Miljøhandlingsprogram, FN's klimakonvention, FN's ørkenkonvention og cirkulær økonomi kan bidrage til implementeringen af Biodiversitetskonventionens globale naturmål.

Dertil arbejder regeringen for, at oprindelige folks rettigheder anerkendes og respekteres og deres fulde og effektive deltagelse sikres, herunder via deres frit, forudgående og informeret samtykke. I den forbindelse støtter regeringen og vil aktivt arbejde for, at der igangsættes en proces for opdatering af konventionens terminologi vedrørende oprindelige folk, hvor termen skrives med stort ("Indigenous Peoples") og klart adskilles fra lokale samfund ("local communities"). Regeringen arbejder særligt for, at terminologien opdateres allerede nu i rådskonklusionerne og andre dokumenter, der indgår i forberedelsen af EU's positioner under Biodiversitetskonventionen.

Regeringen støtter en stærk opfordring til parterne om at implementere Nagoya-protokollen og et fortsat internationalt samarbejde på områder, som er essentielle for at implementere protokollen, da Nagoya-protokollen er et instrument, der understøtter mobilisering af finansielle ressourcer til udviklingslandene. Regeringen støtter desuden en effektiv implementering af Cartagena-protokollen og arbejdet med robust og videnskabsbaseret risikovurdering og procedurer for risikohåndtering. Regeringen finder det desuden vigtigt at drøftelser af protokollens begreber ikke skal forhale aktuelle EU-lovgivningsinitiativer vedrørende nye genteknologier. Regeringen støtter i øvrigt Rådets prioriteter for COP16, som fremlagt i rådskonklusionerne.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg

Forhandlinger om en ny juridisk bindende international aftale om plastikforurening KOM-dokument foreligger ikke

Nyt Notat

Resumé

FN's Miljøforsamling (UNEA) vedtog på sit femte møde i marts 2022 resolutionen "End plastic pollution: Towards an international legally binding instrument" (resolution 5/14), hvormed der nedsættes en mellemstatslig forhandlingskomité, som skal forhandle en ny international juridisk bindende aftale om plastikforurening. Forhandlingskomiteen besluttede på sit andet møde i maj 2023 at give forhandlingskomiteens formand mandat til at udarbejde et præliminært aftaleudkast ("zero draft"), som skal reflektere de forskellige holdninger udtrykt af komiteens medlemmer. Udkastet blev fremlagt d. 4. september 2023 og blev drøftet første gang på det 3. forhandlingsmøde, INC-3, som fandt sted fra d. 13.-19. november 2023 i Nairobi, Kenya. Der blev på baggrund af INC-3 udarbejdet et revideret udkast ("revised draft") mhp. tekstnære forhandlinger ved INC-4, der blev afholdt i Canada fra d. 23.-29. april 2024. Efter INC-4 blev en såkaldt compilationstekst ("Compilation of draft") offentliggjort d. 1. juli 2024, der består af alle parter positioner til det reviderede udkast. Det er ambitionen, at forhandlingskomitéen skal afslutte arbejdet inden udgangen af 2024 ved et endeligt INC-5 i Sydkorea, der afholdes fra d. 25. november – 1. december 2024. Kompilationsteksten, det reviderede udkast og det præliminære udkast er alle bygget op omkring samme struktur. Eftersom dokumenterne afspejler forskellige tilgange til forhandlingerne, fremstår en række optioner, der ofte går i modstridende retninger, især ift. hvorvidt der lægges op til bindende juridiske forpligtelser eller mere frivillige tiltag, samt i forhold til type af finansieringsmekanisme. Regeringen understreger vigtigheden af en ny internationalt juridisk bindende aftale, hvis formål er at gøre en ende på plastikforurening globalt inden 2040. Det er ikke muligt for nuværende at angive et skøn for lovgivningsmæssige, økonomiske og beskyttelsesmæssige konsekvenser. Der fremgår af forslaget en række forslag til juridiske forpligtelser, hvoraf flere forventes at være overensstemmende med eksisterende dansk- og EU-lovgivning. Det vurderes foreløbigt, at særligt bestemmelser vedr. sporing, overvågning og rapportering kan have afledte statsfinansielle konsekvenser. En aftale, der gør en ende på plastikforurening, vil kunne medføre væsentlige positive miljø-, klima- og sundhedseffekter globalt. Der afholdes rådsmøde (miljø) d. 14. oktober 2024, hvor den internationale aftale om plastikforurening er på dagsordenen til udveksling af synspunkter.

Baggrund

FN's Miljøforsamling (UNEA) vedtog på sit femte møde i marts 2022 resolution 5/14 med titlen "End Plastic Pollution: Towards an international legally binding instrument". Resolutionen indeholder et mandat til forhandlinger i en mellemstatslig international forhandlingskomité (INC) om en juridisk bindende aftale om plastikforurening, herunder i havmiljøet (herefter benævnt "aftalen"). Aftalen vil blive den første multilaterale miljøaftale på et specifikt produktionsmateriale og vil skulle forholde sig til indførsel af foranstaltninger i hele plastikkens livscyklus, herunder for produktion, produktdesign, forbrug, anvendelse, ansvarlig håndtering af plastikaffald og oprydning af eksisterende plastikforurening. Det er ambitionen at afslutte komiteens arbejde inden udgangen af 2024. Der er afholdt fire INC'er siden 2022, og en forventeligt sidste INC-5 planlægges til d. 25. november – 1. december 2024 med en efterfølgende afsluttende diplomatisk konference for formel vedtagelse af aftalen i løbet af 2025.

INC-1 blev afholdt i Uruguay i november/december 2022 og fungerede primært som en bordrunde, hvor verdens lande udtrykte ønsker, forventninger, bekymringer og prioriteter til en kommende aftale. INC-2 blev afholdt fra den 29. maj til den 2. juni 2023 i Frankrig. Hovedformålet med mødet var at give et mandat til INC-formanden til at udarbejde et præliminært aftaleudkast ("zero draft") (UNEP/PP/INC.3/4) baseret på

input fra både stater og interessenter. Zero draft-udkastet gjorde basis for diskussioner af de forskellige forslag og optioner på INC-3, som blev afholdt i Kenya i november 2023. På baggrund af drøftelserne ved INC-3 blev et revideret udkast ("revised draft") (UNEP/PP/INC.4/3) fremlagt d. 28. december 2023. Det reviderede udkast blev drøftet ved INC-4 i Canada i april 2024. På baggrund af drøftelserne ved INC-4 blev en kompilationstekst offentliggjort d. 1. juli 2024 (UNEP/PP/INC.5/4). Kompilationsteksten, det reviderede udkast og det præliminære udkast er alle bygget op omkring samme struktur (herefter "udkast"). Udkastet beskriver holdninger udtrykt af forhandlingskomiteens medlemmer, herunder en række interessenter, og har til hensigt at reflektere samtlige foreslåede tilgange. Dertil fremlægges en række optioner til enkelte af bestemmelserne, og der fremgår både forslag til bindende, juridiske forpligtelser og mere frivillige mål samt opfordrende bestemmelser. Udkastet har således endnu ikke format af et decideret aftaleudkast. Det er forhåbningen, at man ved INC-5 vil kunne drøfte et opdateret udkast mhp. at nå til enighed om en endelig aftale inden årets udgang.

EU og dets medlemsstater forhandler samlet på de fleste områder. Formandskabet forhandler på EU's vegne på områder med delt kompetence, mens Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne forhandler på områder med enekompetence. EU's overordnede fælles forhandlingsposition er fastlagt i Rådets afgørelse 13510/22, men de specifikke og tekniske positioner forhandles løbende mellem medlemsstaterne og Kommissionen i Rådets internationale miljøarbejdsgruppe.

Forhandlingskomitéens afstemningsregler er endnu ikke vedtaget, men det forventes, at aftalen vil skulle vedtages enstemmigt i FN. Det vil dog i sidste ende være op til den enkelte medlemsstat at træffe beslutning om tiltrædelse af den endelige konvention, og Danmark vil således ikke være forpligtet før eventuel undertegnelse og ratifikation af konventionen.

Der afholdes rådsmøde (miljø) d. 14. oktober 2024, hvor den internationale aftale om plastikforurening er på dagsordenen til udveksling af synspunkter. Det forventes, at ministrene skal drøfte deres forventninger til en mulig, endelig aftale på INC-5 i Sydkorea i november.

Formål og indhold

Der afholdes rådsmøde (miljø) d. 14. oktober 2024, hvor den internationale aftale om plastikforurening er på dagsordenen. Det forventes, at ministrene skal drøfte deres forventninger til en mulig, endelig aftale på INC-5 i Sydkorea i november. Der tages for nuværende udgangspunkt i udkastet, som består af fire centrale dele, der hver beskriver en række optioner til bestemmelser for forskellige dele af aftalen.

Del I dækker aftalens anvendelsesområde samt formålsbestemmelse. Del II oplister aftalens kerneforpligtelser og foreslår en række bestemmelser, der skal fremme bæredygtig produktion og forbrug af plastik gennem blandt andet produktdesign, miljørigtig affaldshåndtering og cirkulær økonomi. Del III og IV skitserer forskellige mulige finansierings-, overholdelses- og implementeringsforanstaltninger. Del V, der endnu ikke fremstiller nogen optioner, vil skulle dække aftalens institutionelle forhold.

Udkastets fire centrale dele beskrives i nærmere detalje nedenfor.

Del I

Indeholder bl.a. forslag til aftalens formålsbestemmelse, herunder f.eks. 1) at "gøre en ende på plastikforurening" mhp. beskyttelse af mennesker og miljø, eller 2) at beskytte menneskelig sundhed og miljøet fra plastikforurening. Af del I vil der senere fremgå præambelbetragtninger samt bestemmelser om definitioner, principper og aftalens anvendelsesområde.

Del II

Indeholder aftalens kerneforpligtelser og foreslår vide foranstaltninger vedr. plastikkens livscyklus.

På produktionssiden foreslås der f.eks. et ens, nationalt produktionsloft for jomfruelig plastik. Der foreslås også et fælles globalt produktionsloft, hvor alle parter vil skulle sætte egne nationale målsætninger mhp. fælles global opnåelse. Alternativt foreslås det, at alle lande forpligtes til at bidrage til reduktion og kontrol af den globale produktion af primære plastikpolymer. Der lægges endvidere op til forskellige markedskrav, herunder udfasning af subsidier samt andre finansielle incitamenter. Der foreslås endvidere forbud mod og/eller begrænsninger af produktion, salg, international handel, mv. af konkrete typer kemikalier, polymer, problematiske kortlivede-/engangsplastikprodukter og produkter med bevidst tilsat mikroplastik. Det forventes, at der vil blive udarbejdet et bilag med en liste over, hvad der specifikt skal underlægges forbud eller begrænsninger. Der lægges desuden op til handelsbegrænsninger (import- og eksportforbud eller krav om forudgående informeret samtykke) for regulerede kemikalier, polymerer og produkter.

Hvad angår plastikprodukter, foreslås design- og performancekrav, der skal fremme genbrug, genpåfyldning, reparation og genanvendelse af plastikprodukter og samtidig øge optaget af genanvendt plastik i nye produkter. De reelle kriterier forventes at blive en del af et bilag. Udkastet indeholder også bestemmelser for at fremme udvikling og innovation af bæredygtige alternativer til plastik.

Dertil indeholder udkastet bestemmelser vedr. transparens, sporing, overvågning af produktion og handel, samt mærkning af plastikprodukter – herunder krav om, at alle parter skal sikre, at producenter og importører af plastik og plastikprodukter offentliggør information om produktets kemiske sammensætning, samt sikrer sporbarhed gennem hele livscyklussen.

Hvad angår affaldshåndtering, foreslås der krav hhv. opfordring til, at alle parter skal indføre udvidet producentansvar på plastik og plastikprodukter nationalt. Der lægges også op til krav om indsamling, sortering, genanvendelse og bortskaffelse af plastikaffaldet i henhold til affaldshierarkiet herunder også forslag til indsamlings- og genanvendelsesmål, samt et specifikt fokus på fiskegrej. Der foreslås et globalt forbud mod grænseoverskridende transport af plastikaffald, der ikke kan håndteres på en miljømæssig forsvarlig måde i modtagerlandet. Slutteligt lægges der op til bindende samarbejdsforpligtelser om identifikation og oprydning af eksisterende plastikforurening, herunder i områder uden for national jurisdiktion.

Afslutningsvist lægges der op til bestemmelser, der forpligter parterne til at sikre, at omstillingen tager højde for berørte befolkninger med særligt hensyn til kvinder og sårbare grupper, herunder børn, unge og folk, der arbejder i den uformelle affaldssektor ("waste pickers").

Del III

Omhandler finansiering af aftalens implementering, kapacitetsopbygning, teknisk bistand og teknologioverførsel. Ift. finansiering foreslås der bl.a. 1) krav om, at parterne skal sikre den nødvendige finansiering til aktiviteter på nationalt niveau; 2) finansieringsmekanisme funderet i en ny, særskilt fond eller ved at bruge en eksisterende multilateral fond; og 3) krav om at indføre en plastikproduktionsafgift, som skal implementeres i henhold til modaliteter og procedurer udarbejdet på FN-niveau og bidrage til finansieringsmekanismen. Der foreslås yderligere bestemmelser vedrørende regulering af nationale finansielle strømme til bl.a. plastikrelaterede projekter. Endvidere er der bestemmelser vedr. kapacitetsopbygning, teknisk bistand og teknologioverførsel på gensidigt aftalte vilkår. Der foreslås en forpligtelse om, at alle parter skal sikre adgang til "essentielle teknologier", uden at dette er videre defineret.

Del IV

Indeholder bestemmelser vedr. udarbejdelse af nationale planer, hvori parterne forpligtes til at opføre, hvordan de opfylder forpligtelserne i aftalen. Dertil foreslås klassiske bestemmelser for internationale miljøaftaler vedr. implementering og overholdelse (compliance), rapportering, periodisk vurdering, internationalt samarbejde, informationsudveksling, bevidstgørelse, uddannelse og forskning samt interessentinddragelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om sagen.

Nærhedsprincippet

Den globale plastikaftale er i sig selv ikke relevant for nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

I en antagelse om, at den endelige aftale bliver juridisk bindende, vurderes det, at store dele af udkastet allerede er dækket af eksisterende EU-lovgivning og gældende dansk ret, især affaldsrammedirektivet (2008/98/EF), emballagedirektivet (94/62/EF) og engangsplastdirektivet ((EU) nr. 2019/904), affaldstransportforordningen ((EF) nr. 1013/2006), fødevarekontaktmaterialeforordningen ((EU) nr. 10/2011) og REACH-forordningen ((EF) nr. 1907/2006). EU-retsakterne er primært implementeret i dansk ret gennem bestemmelser i de følgende love og bekendtgørelser:

- LBK nr 5 af 03/01/2023 Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse
- LBK nr 6 af 04/01/2023 Bekendtgørelse af lov om kemikalier
- BEK nr 1000 af 22/05/2021 Bekendtgørelse om forbud mod markedsføring af visse engangsplastprodukter m.v. og om mærkning af visse andre engangsplastprodukter
- BEK nr 655 af 19/05/2020 Bekendtgørelse om forbud mod import og salg af kosmetiske produkter, som afrenses, der indeholder mikroplast
- BEK nr 1019 af 15/08/2013 Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om begrænsning af import, salg samt fremstilling til eksport inden for EU og til EFTA-lande af person- og varebiler m.v., der indeholder visse farlige stoffer
- BEK nr 2512 af 10/12/2021 Bekendtgørelse om affald
- BEK nr 1271 af 06/06/2021 Bekendtgørelse om visse krav til emballager

En endelig juridisk vurdering vil blive foretaget, når en konsolideret forhandlingstekst foreligger.

Konsekvenser

Det er for nuværende ikke muligt at forelægge et skøn for lovgivningsmæssige, økonomiske og beskyttelsesmæssige konsekvenser af en kommende aftale, da teksten indeholder for mange modsatrettede optioner.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Som et folkeretligt instrument vil aftalens forpligtelser kun adressere stater, da virksomheder og borgere ikke er folkeretlige subjekter. Aftalens bestemmelser vil forventeligt skulle implementeres i EU og national lovgivning.

Aftalen vil ikke have direkte effekt i national ret, med mindre den inkorporeres i dansk lovgivning, hvilket til dels forventes at kunne ske via EU-lovgivning.

Økonomiske konsekvenser

Bestemmelserne beskrevet i udkastet forventes at medføre statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Udkastet er dog fortsat meget ukonkret og indeholder mange forskellige muligheder til de forskellige bestemmelser. Det er fx uvist, om aftalen vil gå længere og forbyde flere plastikprodukter end EU's engangsplastdirektiv, hvorvidt flere kemikalier vil blive reguleret end under REACH eller om det globale produktionsreduktionsmål vil være bindende eller tage en mere frivillig form. De statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser kan derfor først estimeres, når der foreligger konkrete bud på en række tiltag – såsom hvilke produkter og/eller kemikalier der skal udfases, hvorvidt der skal være et udvidet producentansvar på en række produkter og hvordan parterne skal bidrage til et eventuelt globalt produktionsreduktionsmål. Det vurderes foreløbigt, at særligt bestemmelser vedr. sporing, overvågning og rapportering kan have afledte statsfinansielle konsekvenser.

I tillæg til statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser knyttet til mulig regulering, lægges der i udkastet op til en finansiel mekanisme for at implementere aftalen målrettet i udviklingslande. Der foreslås i udkastet at 1) benytte eksisterende internationale finansielle mekanismer, alternativt at 2) etablere en ny international fond for at støtte aftalens implementering og efterlevelse. Blandt optionerne i udkastet er desuden foreslået en bestemmelse, der vil forpligte landene til at opkræve en betaling (muligvis struktureret som en afgift) fra plastikproducenter samt indbetale provenuet til en finansieringsmekanisme under FN. Bindende retningslinjer og niveau for et bidrag kunne blive fastsat på FN-niveau ved et efterfølgende COP-møde under den kommende plastikaftale. Der foreslås yderligere, at finansieringen skal komme fra alle relevante kilder, herunder både nationale og internationale samt private og offentlige. Fsva. direkte økonomiske bidrag fra staterne er der ved begge former for finansiel mekanisme lagt op til frivillighed, men der vil være en forventning om, at Danmark og andre industrilande bidrager økonomisk. Eventuelle frivillige bidrag forventes som udgangspunkt at ligge på samme niveau som under andre internationale miljøaftaler. Der foreligger pt. ikke et konkret skøn for Danmarks bidrag.

Endelig lægger udkastet op til, at der skal etableres en overholdelsesmekanisme foruden bestemmelser om kapacitetsopbygning, teknologisk assistance og teknologioverførsler mellem industrilande og udviklingslande. Der lægges primært op til bestemmelser af frivillig karakter. Danmark har allerede flere eksisterende samarbejds- og kapacitetsopbygningsprogrammer

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Alt afhængig af den endelige aftales udformning, kan den have væsentlige positive effekter på beskyttelsesniveauet fsva. miljø og sundhed i Danmark og globalt. I tillæg til at have miljømæssige fordele vil en reduktion i produktionen af jomfruelig plastik også kunne medføre betydelige CO₂-reduktioner på verdensplan.

Høring

Regeringens foreløbige holdning til udkastet har været i skriftlig høring i EU Miljøspecialudvalget den 24.–30. oktober 2023. Der er modtaget høringsvar fra Dansk Industri, Forbrugerrådet Tænk, Landbrug & Fødevarer, Plastic Change og Plastindustrien.

Dansk Industri (DI) støtter aftalens ambitionerne om at nedbringe plastikforurening gennem en international juridisk bindende aftale. Overordnet kan DI bakke op om regeringens holdning og deler støtten til et ambitiøst resultat for forhandlingerne. DI støtter, at der lægges op til krav, der sikrer, at plastprodukters design understøtter den cirkulære økonomi gennem forebyggelse, kvalitetsgenanvendelse, genpåfyld og genbrug. Harmoniserede krav er en vigtig forudsætning for at sikre skala i initiativerne og derigennem effekt. DI opfordrer til, at man i aftalen målretter indsatsen med udgangspunkt i, hvordan plasten bruges og ikke på råvaren. På den måde kan man fokusere indsatsen til de produktkategorier og applikationer, hvor problemerne med forurening og overforbrug er til stede. DI mener, at et oplagt sted at sætte ind er forbud mod engangsprodukter og ikke kun dem af plast. Når det kommer til forbud mod enkeltprodukter, er det centralt, at det er materialeneutralt, så forbud ikke leder til en u hensigtsmæssig materialesubsidiering til andre materialer, der også har et ressourcetræk.

Ift. kemikalier støtter DI ambitionen om at udfase de mest skadelige kemikalier og additiver i plastik.

For DI er det helt centralt, at aftalen håndterer kemikalier, polymer og produkter i separate bestemmelser af hensyn til kompatibilitet med eksisterende EU-lovgivning på området. DI opfordrer endvidere til, at der arbejdes for, at bestemmelserne i aftalen i videst muligt omfang sikres og ikke divergerer fra eksisterende EU-regulering på området. Dette for at sikre effektivitet i indsatsen, klarhed over krav og til en hver tid gældende retstilstand på området.

Landbrug & Fødevarer (L&F) støtter op om en international aftale om plastikforurening og er enige i

regeringens foreløbige holdning. L&F har dog svært ved at vurdere aftalen på det foreliggende grundlag. L&F ser frem til, at aftalen bliver mere konkret i løbet foråret 2024 og kommer gerne tilbage med specifikke bemærkninger til indholdet af aftalen, når et mere konkret udkast foreligger.

Plastic Change (PC) finder det positivt, at regeringen påpeger vigtigheden af, at en ny international aftale (ILBI) skal være juridisk bindende, fokusere på hele plastikkens livscyklus, tage udgangspunkt i EU's affaldshierarki, omfatte alle typer plastikforurening, herunder fra produkter, materialer, mikroplastik og kemikalier samt reducere produktionen af jomfruelig plastik.

PC fremhæver især to kritiske punkter, der er helt afgørende for, om den kommende plastiktraktat bliver effektiv, nemlig: kontrol med plastikproduktionen og tilstrækkelig finansiering til at understøtte implementering af plastiktraktaten. Her opfordres regeringen til at ambitionsniveauet hæves.

PC er fortalere for juridisk bindende bestemmelser om at fastfryse og nedskalere produktionen til bæredygtige produktionsniveauer, der er nødvendige for at overholder klimaforpligtelserne i Parisaftalen. PC mener også, at der er behov for kontrol i produktionen for at muliggøre effektive og mere sikre løsninger i affaldshåndteringen og finder det derfor nødvendigt med en bindende og globalt harmoniseret indsats mod problematiske kemikalier og polymerer i plastik med udgangspunkt i forsigtighedsprincippet. Det anbefales, at der nedsættes en ekspertgruppe på området.

PC finder det afgørende, at der er stabil og forudsigelig finansiering. I den forbindelse finder de, at frivillighed ift. indbetalinger, og en finansieringsmekanisme under eksisterende finansieringsrammer, er utilstrækkelig, og at det er afgørende nødvendigt med en dedikeret multilateral fond. De finansielle mekanismer bør desuden struktureres, så de supplerer og letter adgangen til eksisterende fonde som f.eks. den globale miljøfacilitet (GEF). PC finder det vigtigt, at der etableres en diskussion omkring karakteren af en fond og hvilke aktiviteter, der skal kunne finansieres.

PC finder det endvidere vigtigt, at en aftale bidrager til afhjælpning af eksisterende plastikforurening i miljøet, og at afhjælpning udføres i forbindelse med genopretning og social trivsel, er miljømæssigt forsvarlig og er lydhør over for de særlige omstændigheder i SIDS (Small Island Developing States), LDC (Least Developed Countries) og andre udviklingslande. I forbindelse hermed finder PC, at indsamlings- og oprydningsteknologier af plastik derfor bør vurderes, reguleres og systematiseres, og peger på, at åbent hav (Open Ocean) oprydning og tilhørende teknologier bør have lavest prioritering, hvor oprydning tættest på kilderne på land bør have højest prioritering. Oprensningsaktiviteter bør således rettes mod områder med akut plastikforurening, der udgør påviselige og betydelige risici for de forurenede økosystemer, menneskers sundhed og lokale økonomier baseret på den bedste tilgængelige videnskab, oprindelige folks viden og lokale videnssystemer. PC peger endvidere på, at afhjælpning af eksisterende plastikforurening bør omfatte genopretning og kombineres med tiltag rettet mod forebyggelse.

PC peger på behovet for, at en aftale indeholder koordineret global tilgang til problemer omkring mikroplastik. Her bør det primære fokus være på pragmatiske, evidensbaserede løsninger, der adresserer kilden til mikroplastikforurening.

Endelig peger PC på, at en aftale skal sikre, at de mennesker, lokalsamfund og lande, der er hårdest ramt af plastikforurening, ikke bærer omkostningerne ved omstillingen, og at de får lige adgang til de nye økonomiske muligheder. Derudover skal den sikre grundlæggende rettigheder og rimelige levevilkår, mens transitionen mod mere bæredygtige systemer pågår. Oprindelige folks mulighed for deltagelse og involvering i forhandlingerne skal også sikres.

Forbrugerrådet Tænk (FT) fokuserer i sine kommentarer på kemikaliedelen, særligt uønsket kemi i plastik: SVHC, CMR, hormonforstyrrende stoffer og mange andre stoffer, der er uønskede, men endnu ikke regulerede. Meget af denne plastik bruges i forbrugerprodukter, hvoraf flere af de kemiske stoffer er reguleret i EU i REACH, kosmetikforordningen, legetøjsdirektivet m.fl. I FTs optik, og delvist erkendt i EU Kommissionens kemikaliestrategi fra 2020, er reguleringen dog slet ikke tilstrækkelig til at sikre beskyttelse af mennesker og miljø. Internationale aftaler/regulering er klart at foretrække, da forbrugerprodukter bevæger sig mellem landene, og derfor er der behov for skrappe regler i hele verden, ikke kun i EU.

I forhold til plastik, så mener FT, at SVHC, CMR og hormonforstyrrende stoffer (også de mistænkte af slagsen) slet ikke bør anvendes i forbrugerprodukter. FT kan godt støtte op om regeringens foreløbige holdning, hvor der lægges op til, at aftalen bør udfase de mest skadelige kemikalier. FT mener dog, at der bør være et forbud mod de førnævnte stoffer. Udfasningen, indtil forbuddet træder i kraft, bør være meget kortvarig, da de uønskede stoffer påvirker miljø og sundhed, og vil indgå i den cirkulære økonomi, når plasten skal genanvendes.

FT understreger, at de håber, at regeringen vil leve op til hensigten fra Kemiindsatsen 2022-25 (s. 1), hvor et af målene er, ”at de mest skadelige kemikalier skal udfases i forbrugerprodukter senest 2025”. Derfor bør holdningen fra regeringen være mere skarp og insisterende for et forbud mod SVHC, CMR og hormonforstyrrende stoffer (også de mistænkte af slagsen) i plastik anvendt i forbrugerprodukter.

Plastindustrien (PI) opsummer sit hørings svar i tre punkter og mener, at 1) plast skal håndteres som en værdifuld ressource fremfor affald, der lander i naturen; 2) en international aftale bør lægge sig op af definitionerne i den nuværende EU-lovgivning, hvor langt de fleste tiltag allerede er dækket, og lovgivningen allerede tager udgangspunkt i produktkategorier frem for materialer; og 3) reduktionen af plast må ikke betyde, at forbruget skubbes over på andre ressourcer.

PI påpeger at en international aftale giver god mening, så plasten fremadrettet kan håndteres som en værdifuld ressource fremfor affald, som lander i naturen. PI understreger, at det skal være en global dækkende aftale, som fordrer til langt bedre anvendelse af plast i alverdens produkter, stærkere infrastruktur til håndtering af plastprodukter, som ikke kan anvendes mere, og et globalt marked for genanvendt plast med ensartede standarder, som er til at stole på.

PI finder det essentielt, at den danske holdning lægger sig tæt op ad eksisterende EU-lovgivning, da langt de fleste tiltag allerede er dækket af EU-lovgivningen. PI er bekymret for måden, zero draft er opbygget, ved at alt plast er omfattet. PI anbefaler, at man stiller krav på produktniveau, f.eks. med udgangspunkt i den eksisterende og kommende produktlovgivning i EU, som stiller krav om design, kemi, levetid, holdbarhed, producentansvar og brug af genanvendte ressourcer.

PI påpeger, at et for entydigt fokus på reduktion af plast og produkter af plast kan meget hurtigt flytte et forbrug til andre materialetyper, der på sigt kan vise sig at have miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser. PI opfordrer til, at klodens ressourcer skal bruges med omtanke, og plast skal bruges, hvor det giver mening. PI ønsker et større fokus på transporten af råmaterialer til lands og vands for at minimere råvare spild globalt. Dertil kritiserer PI zero draft's brede forslag om at reducere produktionen af jomfruelig plast. Dels fordi det i praksis kan sætte en stopper for produktionen af polymerer, som skal anvendes til den grønne omstilling, og dels fordi det kan bidrage til et materialeskift, som blot overføres til andre råmaterialer. PI er dog enig i, at der skal anvendes langt mere plast, som er genanvendt, biobaseret eller fra andre kilder såsom CO₂ fremfor virgin plast. PI understreger, at globale krav herom vil fordrer til større og nødvendige investeringer.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud for møde i udvalget den 1. oktober 2024.

Plastic Change gav udtryk for, at i forhold til opfølgning på det netop afholdte møde i Bangkok, vil det være vigtigt at sikre en ramme for aftalen samt vigtige definitioner, herunder en definition af livscyklus for plastik.

Dansk Retursystem (DRS) påpegede, at der er forskellige former for genanvendelse, herunder granulering og pantsystem, inkl. flaske til flaske, som er tæt på den oprindelige plast. Vedr. affaldshåndtering mente DRS, at der bør være en grad af fleksibilitet på grund af forskellige forhold i landene. DRS mener, at der i Danmark bør arbejdes for, at hele livscyklussen tages med.

Dansk Erhverv gav udtryk for, at man generelt støtter op om aftalen. Dansk Erhverv opfordrede til at dele mere information om relaterede omkostninger, når der er mere viden herom, herunder hvis man går længere end EU-lovgivningen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Foreløbigt er der to større grupperinger i forhandlingerne, hvor næsten 170 lande deltager.

Den ene omfatter 66 såkaldte "ambitiøse lande" i High Ambition Coalition to End Plastic Pollution (HAC), inkl. EU, Danmark og Grønland. HAC arbejder for en aftale med juridisk bindende bestemmelser og kvantitative mål samt at gøre en ende på plastikforureningen globalt inden 2040.

Den anden gruppering, der oprindeligt gik under navnet Global Alliance for Plastics Sustainability (GAPS), og nu betegnes som Likeminded Group (LMG), består af primært olieproducerende lande. LMG ønsker en aftale baseret på frivillighed og national handling, der ikke omfatter bestemmelser om produktion, farlige kemikalier eller handelsbegrænsninger.

For de fleste industrilande er det vigtigt, at en global finansieringsmekanisme bygges på frivillige medlemsstatsbidrag allokateret fra udviklingsbistanden. Udviklingslandene støtter optioner, hvor en international finansieringsmekanisme indebærer obligatoriske indbetalinger fra industrilande. Enkelte EU-lande har tidligere udtrykt støtte til forslaget om bindende retningslinjer og afgiftsniveauer fastsat på FN-niveau, men erkender, at det med meget lidt sandsynlighed bliver en del af en endelig aftale.

Regeringens generelle holdning

Regeringen byder udkastet velkommen og understreger vigtigheden af en ny international juridisk bindende aftale, der skal gøre en ende på plastikforurening globalt inden 2040. Plastik produceres, designes, handles og affaldshåndteres i et globalt kredsløb, og plastikforurening er derfor en grænseoverskridende udfordring, der har konsekvenser for alle lande. Det fordrer handling og regulering på globalt niveau.

Regeringen finder det vigtigt, at aftalen afspejler den ambitiøse europæiske lovgivning på plastik, omfatte plastikkens fulde livscyklus, samt forebygge både miljømæssige, klimamæssige, sundhedsmæssige og sociale konsekvenser af plastikforurening. Aftalens bestemmelser skal have en tilstrækkelig grad af national fleksibilitet, jf. subsidiaritetsprincippet, og regeringen arbejder for, at der tages udgangspunkt i grundprincipperne i både dansk, europæisk og international miljøret, såsom forurenere betaler-princippet, forsigtighedsprincippet samt at EU's affaldshierarki skal ligge til grund for aftalens bestemmelser.

Ift. aftalens formålsbestemmelse og anvendelsesområde arbejder regeringen for, at aftalen skal gentage UNEA-resolutionens ordlyd om at gøre ende på plastikforurening, tage udgangspunkt i hele plastikkens livscyklus og omfatte alle typer plastikforurening (fra produktion, produkter, materiale, mikroplastik, kemikalier, mm).

Hvad angår plastikproduktion, er der behov for at nedbringe den globale plastikproduktion til et bæredygtigt niveau. Aftalen bør derfor indeholde foranstaltninger mhp. at reducere produktionen af jomfruelig plastik. Et

fælles globalt loft bør være baseret på en konsekvent opgørelsesmetode. Aftalen bør indeholde krav til udfasning af ineffektive subsidier.

Fsva. plastikprodukter skal aftalen sætte krav, der sikrer, at plastikprodukter designes til den cirkulære økonomi. Dette bør bygge på principperne i EU's ecodesignforordning. Ved udfasning af problematiske produkter arbejder regeringen for, at listen over specifikke produkter ligger så tæt op ad den europæiske regulering som muligt. Aftalen bør udfase de mest skadelige kemikalier og additiver i plastikken og håndtere dette, så det er kompatibelt med eksisterende EU-lovgivning på området. Regeringen støtter desuden et globalt forbud mod produkter med bevidst tilsat mikroplast.

Regeringen finder det væsentligt, at kravene til plastikproduktion og plastikprodukter er proportionale, så de erhvervsøkonomiske omkostninger står mål med miljøgevinsterne.

Ift. affaldshåndtering arbejder regeringen for, at aftalen ligger så tæt op ad EU-lovgivningen som muligt og sikrer national fleksibilitet ift. organiseringen af affaldssektoren, herunder organisering af særskilt indsamling, pant- og retursystemer. Der bør være krav om globalt forbud mod de mest skadelige affaldsoperationer, såsom åben forbrænding. Aftalen skal desuden bidrage til, at den eksisterende plastikforurening adresseres både på lands og til vands. Desuden arbejder den danske regering for at affaldsproblemer ikke eksporteres til tredjelande, og aftalen supplerer Basel-konventionen (om kontrol med grænseoverskridende overførsel af farligt affald og bortskaffelsen heraf) for at sikre miljørigtig håndtering af plastikaffald.

Forpligtelserne til et evt. udvidet producentansvar på plastik bør være nationale og omfatte specifikke plastikprodukter og sikre nødvendig national fleksibilitet til at organisere det danske udvidede producentansvar for emballage, som fastsat i politisk aftale "Udvidet producentansvar for emballage og engangsplastprodukter".

Regeringen støtter handelsbegrænsende bestemmelser, såfremt disse overholder internationale handelsregler og ikke er til hinder for et velfungerende indre marked i EU.

Regeringen mener, at en finansieringsmekanisme under aftalen bør etableres under eksisterende globale finansieringsrammer, såsom den globale miljøfacilitet GEF, der er finansieringsmekanisme for klima- og biodiversitetskonventioner. Finansieringsmekanismen skal kunne inkludere bidrag fra alle former for nationale og internationale samt private og offentlige kilder. Alle indbetalinger fra aftalens parter til en eventuel finansieringsmekanisme skal være frivillige. Der kan i den forbindelse arbejdes for, at forureneren betaler-princippet anvendes i størst muligt omfang.

Hvad angår en plastikproduktionsafgift, mener regeringen ikke, at aftalen bør medtage en bestemmelse der vil forpligte landene til at opkræve en betaling (muligvis struktureret som en afgift) fra plastikproducenter samt indbetale provenuet til en finansieringsmekanisme under FN. Det er regeringens holdning, at et eventuelt afgiftsniveau, og bindende retningslinjer herfor, skal vedtages ved enstemmighed i forhandlingerne. I forhold til proportionalitetsprincippet, vurderes det heller ikke hensigtsmæssigt, at aftalen indeholder bindende bestemmelser vedr. regulering af nationale finansielle strømme til bl.a. plastikrelaterede projekter. Regeringen finder det således vigtigt, at aftalen ikke regulerer nationale finansielle strømme til plastikrelaterede projekter.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Tidligere grund- og nærhedsnotat og samlenotat ang. EU's rådsafgørelse til indledning af forhandlingerne er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 10. oktober 2022.

Implementering af EU's Kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt Notat

Resumé

Kommissionen lancerede den 16. oktober 2020 en ambitiøs og langsigtet Kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje og dertilhørende bilag. Strategien skal understøtte innovation mod produktion og anvendelse af bæredygtige og sikre kemikalier i den europæiske kemikalieindustri samt øge beskyttelsen af mennesker og miljøet. Kemikaliestrategiens vision gennemføres ved en række indsatser og initiativer inden for fem søjler: 1) innovation inden for sikre og bæredygtige kemikalier, 2) styrke beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet, 3) forenkle og styrke de retlige rammer for kemikalier, 4) opbygge en omfattende vidensbase til støtte for evidensbaseret politikudformning og 5) en global forsvarlig forvaltning af kemikalier. Rådet (miljø) vedtog rådskonklusioner til kemikaliestrategien i 2021, som et politisk signal om støtte til strategien og det høje ambitionsniveau. Rådskonklusioner til midtvejsevalueringen af 8. miljøhandlingsprogram vedtaget af Rådet (miljø) i 2024 opfordrer til fortsat at opretholde det høje ambitionsniveau i kemikaliestrategien og understreger samtidig, at strategien endnu ikke er fuldt implementeret. Implementeringen af kemikaliestrategien har i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser for staten eller danske virksomheder. Kemikaliestrategiens implementering har i sig selv heller ikke konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Regeringen støtter fortsat op om Kommissionens kemikaliestrategi og implementeringen af denne på grund af dens visionære og ambitiøse tilgang til regulering af kemikalier i EU. Dette er påkrævet for at kunne opnå visionen og målsætningen i Den Europæiske Grønne Pagt ('European Green Deal') om, at EU skal være en bæredygtig, klimaneutral og cirkulær økonomi i 2050 og skabe et giftfrit miljø. Regeringen støtter initiativerne i strategien, da forsvarlig håndtering af skadelige kemikalier bidrager til at opnå Danmarks og EU's ambitioner på miljø- og sundhedsområdet også på tværs af sektorer, for eksempel for overgangen til en cirkulær økonomi og på klima- og biodiversitetsområdet. Punktet vedr. implementering af EU's kemikaliestrategi er sat på dagsordenen for det kommende rådsmøde (miljø) den 14. oktober 2024 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen fremlagde den 16. oktober 2020 meddelelse om "En kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje – På vej mod et giftfrit miljø" (herefter "kemikaliestrategien") med dertilhørende bilag, og rådskonklusioner til strategien blev vedtaget 15. marts 2021. EU-Kommissionen har siden offentliggørelsen af kemikaliestrategien igangsat en række indsatser og initiativer, herunder revision af dele af kemikalielovgivningen i EU, bl.a. forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger, forordning (EF) nr. 648/2004 om vaske- og rengøringsmidler, og direktiv 2009/48/EF om sikkerhedskrav til legetøj.

Status på implementering af kemikaliestrategien fremgår, som en del af rådskonklusionerne på midtvejsevalueringen af 8. miljøhandlingsprogram, der blev vedtaget 17. juni 2024.

Punktet implementering af EU's kemikaliestrategi er sat på dagsordenen for det kommende rådsmøde (miljø) den 14. oktober 2024 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kemikaliestrategien er et initiativ under den europæiske grønne pagt (European Green Deal (EDG)). Den europæiske grønne pagt har mål om, at EU skal være en bæredygtig, klimaneutral og cirkulær økonomi i 2050, og indeholder også et mål om at skabe et giftfrit miljø. Kommissionens kemikaliestrategi er en langsigtet vision for EU's kemikaliepolitik, der bidrager til EDG's mål om at opnå et giftfrit miljø, idet kemikalier findes overalt i vores hverdag og spiller en væsentlig rolle i de fleste af vores hverdagsaktiviteter.

Strategiens vision er både at understøtte innovation mod produktion og anvendelse af bæredygtige og sikre kemikalier i den europæiske kemikalieindustri og samtidig øge beskyttelsen af mennesker og miljøet. Derved fremmes EU's industris konkurrenceevne globalt, og planeten og de nuværende og fremtidige generationer beskyttes, da skadelige kemikalier erstattes af bedre alternativer.

Kemikaliestrategiens vision gennemføres ved en række indsatser og initiativer inden for 5 søjler: 1) innovation inden for sikre og bæredygtige kemikalier, 2) styrke beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet, 3) forenkle og styrke de retlige rammer for kemikalier, 4) opbygge en omfattende vidensbase til støtte for evidensbaseret politikudformning og 5) en global forsvarlig forvaltning af kemikalier.

1. Innovation med sikre og bæredygtige EU-kemikalier for øje

Indsatsen skal medvirke til I) at fremme sikre og bæredygtige kemikalier, herunder ved at udarbejde kriterier for kemikalier med indbygget bæredygtighed (de såkaldte 'Safe and Sustainable-by-design'-kriterier), II) at opnå sikre produkter og ikke-giftige materialekredsløb, hvor bl.a. tilstedeværelsen af problematiske stoffer i forbrugerprodukter skal minimeres, III) at støtte grøn omstilling og digitalisering af produktionen af kemikalier, og IV) at styrke EU's åbne strategiske autonomi ved bl.a. større grad af selvforsyning af strategisk vigtige kemikalier.

2. En styrket EU-retlig ramme for at imødegå presserende miljø- og sundhedsproblemer

Indsatsen skal medvirke til I) at beskytte forbrugere, sårbare grupper og arbejdstagere mod de mest skadelige kemikalier ved bl.a. at sikre, at forbrugerprodukter ikke indeholder de mest skadelige kemikalier, så som hormonforstyrrende stoffer og svært nedbrydelige stoffer, II) at beskytte mennesker og miljøet mod kombinationsvirkningerne af kemikalier ved bl.a. at se nærmere på indførelse af blandingsvurderingsfaktorer ved sikkerhedsvurdering af kemikalier i EU's kemikalielovgivning, og III) at komme nærmere nulforurening af miljøet med kemikalier ved bl.a. at kunne fareidentificere og regulere stoffer, der er hormonforstyrrende, og stoffer, der er giftige for miljøet, svært nedbrydelige, mobile og som kan ophobe sig i fødekæden, samt have fokus på organiske fluorstoffer (PFAS).

3. Forenkling og konsolidering af de retlige rammer

Indsatsen skal medvirke til I) at forenkle og gøre vurderingsprocedurer af kemikalier mere gennemskuelige ved indførelse af konceptet 'ét stof, én vurdering', herunder opdatere godkendelses- og begrænsningsprocedurerne i REACH-forordningen og sikre at information om kemikalier er tilgængelig i form af åbne data, og II) at sikre en tilgang med nultolerance over for manglende overholdelse af EU-kravene til information, sikkerhed og miljø.

4. En omfattende vidensbase om kemikalier

Indsatsen skal medvirke til I) at forbedre tilgængelighed af data om kemikalier, og II) styrke grænsefladen mellem videnskab og politik på kemikalieområdet, hvor der bl.a. skal oprettes et system til tidlig varsling og indsats for kemikalier.

5. Et forbillede på en global, forsvarlig forvaltning af kemikalier

Indsatsen skal medvirke til I) at styrke internationale standarder ved bl.a. at udvide, forbedre globalt implementere det globale harmoniserede system til fareklassificering og mærkning af kemikalier (UN GHS), og II) at fremme standarder for sikkerhed og bæredygtighed uden for EU ved bl.a. at sikre, at farlige kemikalier, der er forbudt i EU, ikke fremstilles til eksport.

EU-Rådet vedtog rådskonklusioner til kemikaliestrategien i marts 2021 med fokus på 1) at have en ambitiøs vision for kemikalier, 2) at implementeringen skal gå mod bæredygtighed og et giftfrit miljø, 3) at muliggøre grønne og digitale omstillinger, 4) at fremme bæredygtighed og konkurrenceevne, 5) at sikre informationsde-

ling og kommunikation, 6) at EU skal medvirke til en ambitiøs global kemikaliedagsorden, herunder at produktion til eksport af skadelige kemikalier, som ikke er tilladt i EU, skal adresseres, og 7) at det er vigtigt med overvågning af fremskridt mod et giftfrit miljø.

Status på implementeringen af kemikaliestrategien fremgår, som en del af rådskonklusionerne til midtvejs-evalueringen af 8. miljøhandlingsprogram, hvor EU-Rådet understreger, at Kommissionen ikke har leveret fuldt ud på indsatserne i kemikaliestrategien, og herunder fremhæver revision af REACH-forordningen, den generiske tilgang til risikohåndtering af de mest skadelige stoffer, og forbud mod produktion til eksport af skadelige kemikalier, som ikke er tilladte i EU. I Kommissionens rapport til Europa Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om midtvejsevaluering af det ottende miljøhandlingsprogram noteres, at dele af kemikaliestrategien er implementeret. Herunder bemærkes, at der er vedtaget en henstilling om at gøre kemikalier sikre og bæredygtige gennem design samt at forordningen om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger er blevet revideret.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets miljøkomité har i 2020 generelt støttet Kommissionens kemikaliestrategi.

Nærhedsprincippet

Kommissionens meddelelse om en kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje har i sig selv ikke betydning for nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Kommissionens meddelelse om en kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje har i sig selv ikke betydning for gældende dansk ret.

Konsekvenser

Kommissionens meddelelse om en kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje har i sig selv ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller beskyttelsesmæssige konsekvenser. Konsekvenserne afhænger af udformningen af tiltagene i strategien, som bliver vurderet særskilt af Regeringen i takt med at de fremlægges af Kommissionen. Det forventes, at gennemførelse af strategiens initiativer vil bidrage til at øge beskyttelsesniveauet for miljø og sundhed.

Høring

Sagen har tidligere været i høring i EU Miljøspecialudvalget i forbindelse med offentliggørelsen af Kommissionens meddelelse om en kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje i december 2020, samt i forbindelse med rådskonklusioner til kemikaliestrategien i marts 2021, jf. tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg. Ligeledes har rådskonklusioner til midtvejsevaluering af 8. miljøhandlingsprogram været i høring i EU Miljøspecialudvalget i maj 2024, jf. tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget forud for møde i udvalget den 1. oktober 2024.

Plastic Change mener, at det er vigtigt, at det gøres tydeligt, at Danmark arbejder for en ambitiøs revision af REACH, og ikke blot en revision. Dertil mener Plastic Change, at en revision med fordel kunne være mere ambitiøs, end det der er lagt op til i kemikaliestrategien.

Dansk Planteværn bakker op om Kemikaliestrategiens overordnede mål om at beskytte miljøet og menneskers sundhed. Derimod mener Dansk Planteværn ikke, at et eksportforbud er den rigtige fremgangsmetode. Dansk Planteværn efterspørger tydelighed ift. om der regeringen vil arbejde for et sektorspecifikt eksportforbud af pesticider, der er forbudt i EU, eller et generelt forbud af eksport af kemikalier, der er forbudt i EU. Dansk Planteværn mener, at der er særlige behov for pesticiderne til bekæmpelse af skadevoldere i 3. landene, og at anvendelser man har risikovurderet i EU ikke nødvendigvis er de samme anvendelser, man har

brug for i 3. landene. Ligeledes finder Dansk Planteværn det problematisk, hvis produktionen af disse produkter flyttes ud af EU til lande, hvor krav til produktion og arbejdsforhold ikke matcher de europæiske standarder. Dansk Planteværn mener, at man i stedet for et eksportforbud bør se på en styrkelse af PIC-forordningen, hvor de mener, at denne type eksport mere hensigtsmæssigt kan reguleres.

Novonesis fremfører, at en revision af REACH risikerer at få u hensigtsmæssige konsekvenser og begrænse anvendelse af enzymer, eks. ved en generisk tilgang, der ikke skelner mellem enzymer og andre kemikalier. Novonesis bemærker, at enzymer har positive effekter på bæredygtighed og, at der ikke er nogen, der har udviklet allergi over for enzymer efter at have inhaleret dem. Novonesis mener, at REACH i sin nuværende form ville være tilstrækkeligt, hvis den blev korrekt implementeret. Hvis REACH skal revideres, lægger Novonesis vægt på, at, der tages højde for nuancer. De støtter, at skadelige kemikalier ikke skal være i forbrugerprodukter, og at der skal arbejdes for bæredygtighed, men mener, at der er problemer i tilgangen.

Forbrugerrådet Tænk mener, at det er vigtigt fortsat at holde fast i ambitionerne fra den oprindelige kemikaliestrategi. Forbrugerrådet Tænk bakker op om Regeringens holdning og opsummerer i sit høringssvar fire punkter, som de lægger særligt vægt på. Forbrugerrådet Tænk ønsker 1) at få uønskede og skadelige kemikalier ud af forbrugerprodukter; 2), at der sker fremgang ift. den generiske tilgang til risikohåndtering af de mest skadelige stoffer; 3) at der stilles krav til mere information om kemikalierne i forbrugerprodukterne (gerne offentlig tilgængeligt og på produkterne); og 4) at der kommer fokus på den uønskede og skadelig kemi, der kommer ind i EU via e-handel.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt opbakning til fortsat implementering af Kommissionens kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje.

I de politiske retningslinjer for den næste Europa-Kommission 2024-2029 fremgår det, at der vil blive fremlagt en kemikalieindustri pakke, der har til formål at forenkle REACH og skabe klarhed om ”evighedsstoffer” (også kendt som PFAS). Det formodes, at nogle lande vil fokusere på fremsættelsen af denne.

Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter fortsat op om Kommissionens *Kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje* på grund af dens visionære og ambitiøse tilgang til regulering af kemikalier i EU, som er et nøgleelement under den Europæiske Grønne Pagt til forbedring af beskyttelsen af mennesker og miljø mod skadelige effekter fra farlige kemikalier. Rådskonklusionerne om strategien er fortsat relevante, da de er nuancerede i forhold til strategiens formål om at understøtte innovation mod produktion og anvendelse af bæredygtige og sikre kemikalier i den europæiske kemikalieindustri og samtidig øge beskyttelsen af mennesker og miljøet, hvilket Regeringen støtter.

Regeringen støtter endvidere fortsat op om rådskonklusionerne til midtvejsevalueringen af 8. miljøhandlingsprogram, som understreger, at implementeringen af kemikaliestrategien ikke er fuldt gennemført endnu, og påpeger bl.a. manglende handling på forbud mod produktion til eksport af skadelige kemikalier, som ikke er tilladte i EU og manglende revision af REACH-forordningen samt en generisk tilgang til risikohåndtering af de mest skadelige stoffer.

Det er en af Regeringens prioriteter under implementeringen af kemikaliestrategien at sikre, at farlige kemikalier, der er forbudt i EU, ikke fremstilles til eksport jf. regeringens støtte til rådskonklusioner til kemikaliestrategien og til midtvejsevalueringen af 8. miljøhandlingsprogram. Regeringen mener, at EU skal være et forbillede på en global, forsvarlig forvaltning af kemikalier samt global forkæmper for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet. Regeringen støtter et EU-forbud for effektivt at forbyde eksport af farlige kemikalier, der er forbudt i EU.

En anden af Regeringens prioriteter under implementeringen af kemikaliestrategien er, at der generelt skal sikres mindre brug af farlige kemikalier, herunder i forbrugerprodukter. Dette omfatter bl.a. stoffer med hormonforstyrrende egenskaber.

Regeringen er fortsat positiv over for strategiens fokus på at styrke og opdatere områder i kemikalielovgivningerne, der vil medføre en øget beskyttelse af miljø og sundhed, herunder blandt andet krav til information om stoffers hormonforstyrrende egenskaber, opdatering af godkendelses- og begrænsningsprocedurerne i REACH-forordningen, og udvidelse af den generiske tilgang til risikohåndtering af kemiske stoffer, således at forbrugerprodukter ikke indeholder kemiske stoffer, som er problematiske for miljø og sundhed.

For at sikre fair konkurrence på det europæiske marked skal alle virksomheder overholde reglerne i kemikalielovgivningen, og Regeringen støtter derfor princippet om, at mangler der data på skadelige kemikalier, så må kemikalierne ikke markedsføres. Samtidig ser Regeringen positivt på, at e-handel og import af produkter, der indeholder skadelige stoffer, som er forbudt i EU, skal håndteres, så der ikke skabes unfair konkurrence fra lande uden for EU.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen om Kommissionens meddelelse om ”En kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje” har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 10. december 2020 forud for rådsmøde (miljø) den 17. december 2020, jf. samlenotat og tilhørende indstillingsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 13. november 2020.

Sagen om rådskonklusioner til Kommissionens meddelelse om ”En kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje” har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. marts 2021 forud for rådsmøde (miljø) den 18. marts 2021, jf. samlenotat og tilhørende indstillingsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. marts 2021.

Sagen om rådskonklusioner til ”Midtvejsevaluering af ottende miljøhandlingsprogram – Vejen frem mod en grøn, retfærdig og inklusiv omstilling til et bæredygtigt Europa” har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. juni 2024 forud for rådsmøde (miljø) den 17. juni 2024, jf. samlenotat og tilhørende indstillingsnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2024.